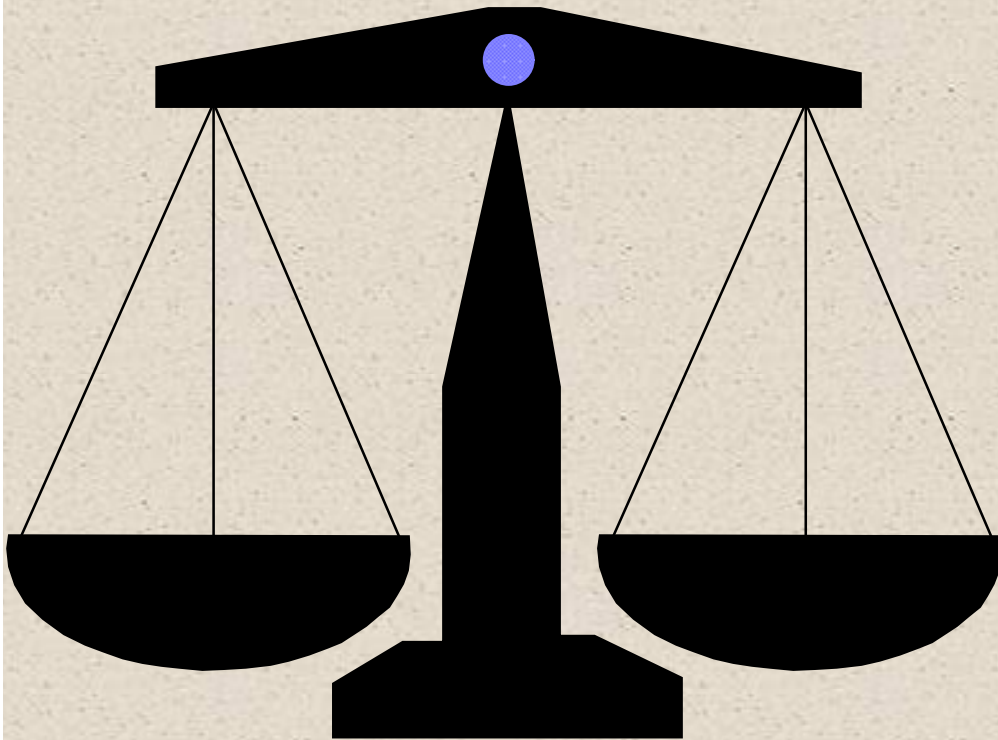

מבנה מערכת בתי המשפט

בישראל

עדי ניב-יגודה, עו"ד ומגשר

עו"ד עדי ניב-יגודה.

מערכת המשפט

מערכת המשפט נחלקת לשני רכיבים מרכזיים:

— בתי משפט

— בתי דין

ההיררכיה של בתי המשפט

- **בתי משפט שלום** (30 בתי משפט המחולקים ל- 6 מחוזות).
- **בתי משפט מחוזי** (6 בתי משפט מחוזיים).
- **בית המשפט העליון (1)**

בתי המשפט השלום

- מרכז: ראשל"צ, כפ"ס, פ"ת, רמלה, רחובות, נתניה.
- ירושלים: ירושלים, בית שמש.
- הצפון: נצרת, טבריה, בית שאן, צפת, עפולה, קרית שמונה, קצרין, ורמת הגולן.
- חיפה: חיפה, קריות, עכו, נהריה, וחדרה.
- דרום: ב"ש, אשקלון, אשדוד, קרית-גת, דימונה, אילת.
- ת"א: תל-אביב, הרצליה ורמת גן (ענייני משפחה).

סמכות בית משפט השלום

- לדון בתביעה כספית עד 2,500,000 ₪.
- לדון בעבירות שהעונש עליהם הוא עד 7 שנות מאסר.
- לדון בתביעה בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם.

בתי משפט שלום מיוחדים

- בית משפט לענייני משפחה

- בית משפט לתעבורה

- בית משפט לתביעות קטנות

- בית משפט לנוער

- בית משפט לעניינים מקומיים

כל הזכויות שמורות לעו"ד עדי ניב-יגודה.

בית משפט לענייני משפחה

- הוקם מכוח חוק בית משפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.
- סעיף 2 לחוק בית משפט לענייני משפחה קובע כי בימ"ש לענייני משפחה הינו ערכאת שלום.
- סמכות לדון רק בענייני משפחה המוגדרים בחוק.

בית משפט לתעבורה

- עוסק רק בעבירות תעבורה.
- מוגדר כבית משפט שלום.
- מינוי שופטי תעבורה נעשה מכוח סעיף 26 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961.

בית משפט לתביעות קטנות

- בית משפט שלום מכהן כבית משפט לתביעות קטנות (סעיף 59 לחוק בתי המשפט).
- דן בתיקים פשוטים מבחינה משפטית ובתביעות שלא עולות על 33,800 ₪ (פעם הסכום עמד על 17,800 ₪).
- ערעור מוגש למחוזי .

בית משפט לנוער

- שופטי בית משפט שלום ובית משפט מחוזי משמשים כשופטי נוער וכבתי משפט לנוער - סעיף 2 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971.

- מוסמך לדון בעבירות רבות (העבירות המצויות בחוק העונשין, תשל"ז-1977 למעט עבירת הרצח).

בית משפט לעניינים מקומיים

- מוגדר כערכאת שלום (סעיף 56 לחוק בתי המשפט).
- הוקם מכוח סעיפים 54-58 לחוק בתי המשפט.
- תפקידו לדון בענייני תכנון ובנייה, יחסי רשות מקומית-אזרח וכד'.

בית משפט מחוזי

- תל אביב (מחוז ת"א)
- לוד (מחוז מרכז)
- ירושלים (מחוז ירושלים)
- נצרת (מחוז הצפון)
- חיפה (מחוז חיפה)
- באר-שבע (מחוז הדרום)

סמכות בית המשפט המחוזי

• ערכאת ערעור על פסקי דין של בית משפט השלום (סעיף 40(3) לח' בתי המשפט).

• כערכאה ראשונה:

- (1) תביעות כספיות מעל 2.5 מליון ₪.
- (2) עבירות שהעונש עליהן הוא מעל 7 שנות מאסר.
- (3) ענין אזרחי או פלילי שאינו בסמכות בימ"ש אחר.
- (4) עתירות מנהליות שונות (הקלת העומס מבג"ץ).
- (5) תביעות בענייני קניין רוחני (זכויות יוצרים, פטנטים).

בית המשפט העליון

- ערכאת ערעור - (סעיף 15(ב) לחוק יסוד: שפיטה) על החלטות של בתי המשפט המחוזי ובתי דין אחרים.

- כערכאה ראשונה:

- (1) לתת צווים לשחרור אנשים שנעצרו/נאסרו שלא כדין.
- (2) לתת צווים לרשויות המדינה, ולגופים הממלאים תפקידים ציבוריים עפ"י דין.
- (3) לתת צווים לבתי דין ולגופים ואנשים בעלי סמכויות שיפוטיות אבל לא לבתי משפט.
- (4) לתת צווים לבתי דין דתיים.

כל הזכויות שמורות לעו"ד עדי ניב-יגודה.

תפקידו של בית המשפט העליון

בית המשפט העליון פועל בעת ובעונה אחת תחת שני כובעים - בימ"ש לערעורים ו - בג"ץ.

- לבג"ץ ניתן לפנות ישירות כאשר אזרח חש כי החלטת הרשות פגעה באינטרסים שלו או בזכויות היסוד שלו (זכותה של נערה להתגייס לקורס טייס - פגיעה בזכות לשוויון).
- לעתים הפניה לבג"ץ הינה הדרך היחידה לערער על החלטת הרשות (דוגמא - ערעורה של א' על החלטת היועץ המשפטי לממשלה על עסקת הטיעון בפרשת קצב).

מערכת בתי הדין

- מערכת שיפוטית מיוחדת של בתי דין שאינה כפופה כמו בתי המשפט לכללים נוקשים של סדרי דין וראיות.
- פסקי הדין של בתי הדין השונים מחייבים לא פחות מאלה של בתי המשפט.

בית הדין לעבודה

- הוקם מכוח חוק בית דין לעבודה, תשכ"ט-1969

- עוסק בכל הקשור ליחסי עבודה.

- ערכאות:

(1) בתי דין אזוריים לעבודה (ערכאה ראשונה)

(2) בית הדין הארצי לעבודה (ערכאת ערעור)

(3) בג"צ- ערעור על החלטת בית הדין הארצי

בתי דין דתיים

- נחלקים לפי העדות הדתיות המוכרות בישראל (למשל בית דין רבני, בית דין שרעי וכד').
- מוסמכים לדון בענייני נישואין וגירושין של בני עדתם הדתית.
- ערכאות:
 - (1) ערכאה אזורית (רבני, שרעי).
 - (2) ערכאת ערעור (רבני גדול, שרעי לערעורים).
 - (3) בג"צ - ערכאת ערעור נוספת.

בית דין צבאי

- פועל מכוח חוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955.
- דן בעבירות במסגרת השירות הצבאי.

• ערכאות:

- (1) בית דין צבאי מחוזי - ערכאה ראשונה.
- (2) בית דין צבאי לערעורים - ערכאת ערעור.
- (3) בג"צ - ערכאת ערעור נוספת ואחרונה.

חלוקת המשפט הישראלי לתחומים

המשפט הציבורי –

נועד להסדרת היחסים בין האדם לכלל החברה שבה הוא חי.

כולל: משפט חוקתי, משפט מינהלי, דיני עונשין ודיני מסים.

בד"כ הכללים המשפטיים הם קוגנטיים (לא ניתן להתנות עליהם)

כל הזכויות שמורות לעו"ד עדי ניב-יגודה.

המשפט הפרטי

נועד להסדיר את היחסים המשפטיים שבין אדם לחברו.

כולל: דיני חוזים, נזיקין, דיני קניין ודיני משפחה.

* בד"כ הכללים המשפטיים הם דיספוזיטיביים
(ניתן להתנות עליהם).

חלוקה מפורטת של ענפי המשפט

- המשפט האזרחי: חוזים, נזיקין, קניין, קניין רוחני, לשון הרע, עשיית עושר ולא במשפט, עבודה, משפחה וירושה
- המשפט הציבורי: חוקתי, מינהלי, עונשין, מסים וצבאי
- המשפט המסחרי: תאגידים, ניירות-ערך, הגבלים עסקיים
- משפט בינלאומי: בינלאומי פרטי ובינלאומי פומבי
- משפט פרוצדורלי: האיונה, סדר דין אזרחי, סדר דין פלילי

שאלות???

כל הזכויות שמורות לעו"ד עדי ניב-יגודה.